

Lääkehoitosuunnitelma Perhehoitoyksikkö Pihlaja

Lääkehoito Pihlajan perhehoidossa

Perhehoitoyksikkö Pihlaja on Keski-Uudenmaan sote- kuntayhtymän (Keusote) lastensuojelun perhehoidon erityisyksikkö, joka tarjoaa sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia perhehoidon, tukiperhe- ja tukihenkilötoiminnan palveluita Keusoten kunnille (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula) sekä Keravalle. Perhehoitoon sijoitetaan alle 18-vuotiaita lapsia ja 18-24-vuotiaita lastensuojelun jälkihuollossa olevia nuoria. Perhehoito on toimeksiantosopimussuhteista ja tapahtuu yksityiskodeissa valmennettujen, arvioitujen ja hyväksytyjen perhehoitajien toteuttamana. Perhehoitajaa perehdytetään ja ohjataan sijoitetun lapsen hoidossa ja kasvatuksessa siten, että se vastaa kunkin lapsen henkilökohtaisiin ja yksilöllisiin tarpeisiin. Pihlajan pitkäaikaisen perhehoidon vastuutyössä on neljä sosiaaliohjaajaa ja heillä kullakin on noin 35 asiakasperhettä. Vastuutyöntekijän tehtävä on vastata siitä, että perhehoitaja saa riittävän tuen perhehoitajana toimimiseen.

Sijoitetulle lapselle tehdään aina asiakassuunnitelma yhteistyössä lapsen, huoltajan ja muiden tarvittavien tahojen kanssa. Asiakassuunnitelman laadinnasta vastaa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja se päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Perhehoidossa olevan lapsen/nuoren asiakassuunnitelmaan kirjataan lapsen olennaiset terveystiedot sekä lapsen tarvitseman lääkityksen ja sen toteuttamisen ja seurannan edellyttämät toimet ja vastuut. Lapsen asiakassuunnitelma ohjaa näin lapsen lääkityksen toteuttamisen periaatteita.

Lääkehoidon toteuttaminen Pihlajassa tapahtuu asiakaskohtaisesti kunkin lapsen yksilöllisen lääkityssuunnitelman (lääkemääräyksen) mukaan.

Tämä lääkityssuunnitelma on tehty perhehoitoyksikkö Pihlajan perhehoitajille ja Pihlajan työntekijöille.

Perhehoidossa olevilla lapsilla ei yleensä ole vaativan tason lääkitystä. Perhehoito tapahtuu yksityiskodeissa, joiden lääkitykset on verrattavissa tavalliseen kotiin. Läheskään kaikilla lapsilla ei ole säännöllistä lääkitystä. Käytettävien lääkkeiden laajuus, annostelutavat ja annostelureiitit määräytyvät sen mukaan, millaisia lääkkeitä lääkäri on kullekin lapselle määrännyt. Perhehoitajilta ei vaadita lääkityksen koulutusta.

Vastuutyöntekijä varmistaa tukikäynneillä, että perhehoitajalla on riittävä tieto lapsen lääkityksestä ja yleisimmistä haittavaikutuksista ja että perhehoitaja on tutustunut lääkkeen ohjeisiin.

Lääkitykseen liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Pihlajan toimeksiantosuhteiset perhehoitajat eivät pääsääntöisesti ole terveydenhuollon ammattilaisia. Käytännössä lääkitykseen kouluttamattomat perhehoitajat vastaavat lapselle annettavan tavanomaisen kotilääkityksen antamisesta. Lääkkeenanto perustuu lääkärin antamaan lääkemääräykseen, reseptin ehdottomaan noudattamiseen ja lääkkeen vaikutusten seurantaan.

Jos lapsella on erityistä kotilääkitystä vaativampi lääkitys, antaa tarvittavan perehdytyksen terveydenhuollon henkilöstö ja perhehoitaja toimii saamiensa ohjeiden mukaan.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa siitä, että perhehoitajalla on sijoituksen alkaessa

käytössään kaikki tarvittava tieto lapsen hyvän hoidon toteuttamiseksi. Lasta koskevat lääketiedot käydään tarkoin läpi ennen sijoituksen alkamista.

Lapselle annettavan lääkkeellisen hoidon määrittää aina lääkäri ja vastuu lääkehoidon kokonaisuudesta on siinä terveydenhuollon yksikössä, jossa lapsella on hoitosuhde. Lääkehoidon aloittamisesta keskustellaan aina lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Perhehoitajalla ei ole oikeutta tehdä lapsen terveydenhuoltoon liittyviä päätöksiä.

Perhehoitaja huolehtii lapsen kuljettamisesta lääkärin vastaanotolle, hankkii lapselle määrättyt lääkkeet ja huolehtii lääkkeen antamisesta lapselle lääkereseptin mukaisesti.

Mikäli lapsi on saanut sijaisperheessä väärän annostuksen lääkettä tai hänelle määräämätöntä lääkettä, perhehoitajan tulee olla välittömästi yhteydessä myrkytyskeskukseen tai akuutissa tilanteessa hätänumeroon 112. Perhehoitajan vastuulla on myös mahdollisimman pian informoida tilanteesta lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää.

Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen

Perhehoitaja hankkii lapsen lääkkeen apteekista lääkärin määräämän reseptin mukaisesti.

Perhehoitaja vastaa siitä, että lapselle määrätty lääke ei pääse loppumaan edes väliaikaisesti. Lääkkeet ja ajantasainen lääkitystieto on annettava lapsen mukaan myös kotiharjoittelun ja sijaishoidon ajaksi. Mikäli lapsen sijoitus perheessä päättyy, lapselle määrättyt lääkkeet ja ajantasainen tieto lääkityksestä siirtyvät lapsen mukana.

Perhehoitajalla on hyvä olla kotona joitakin käsikauppalääkkeitä esimerkiksi kuumetta alentavaa lääkettä ja hiilitabletteja.

Sijaisperheessä perhehoitajana toimiva aikuinen valvoo lääkkeiden käyttöä. Lääkkeet ovat aina lasten ulottumattomissa. Perhekodin lääkkeet säilytetään lukollisessa lääkekaapissa. Lääkkeet tulee säilyttää alkuperäispakkauksissaan lasten nimillä varustettuna sekaannusten välttämiseksi. Myös kaikki käsikauppalääkkeet ja vitamiinit säilytetään lukollisessa kaapissa. On ehdottoman tärkeää huolehtia siitä, että lääkkeet eivät missään olosuhteissa päädy lasten käsiin.

Perhehoitajan on seurattava kotona olevien lääkkeiden määrää, mikä tarvittaessa mahdollistaa reagoinnin mahdollisiin lääkepoikkeamiin.

Ylimääräiset ja vanhat lääkkeet toimitetaan apteekin keräyspisteeseen. Kaikki lapsen reseptilääkkeet ovat henkilökohtaisia ja ne on hävitettävä asianmukaisesti, mikäli niitä ei enää tarvita kyseisen lapsen käyttöön.

Raportointi ja lääkkeiden vaikutusten seuranta

Perhehoitaja raportoi lapsen saamasta lääkityksestä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle säännöllisesti. Perhehoitajan tulee tietää minkälaisia vaikutuksia lääkehoidolla tavoitellaan ja näin hänellä on mahdollisuus arvioida tavoitteiden saavuttamista ja mahdollisia sivuvaikutuksia. Mikäli perhehoitaja huomaa lääkkeen vaikuttavan lapseen poikkeavalla tavalla, hänen on oltava yhteydessä hoitavaan tahoon akuuteissa tilanteissa välittömästi ja muutoin sovitusti.

Perhehoitaja huolehtii siitä, että lapsi käy sovitusti lääkärin vastaanotolla, jossa arvioidaan hoidon jatkuvuutta ja lääkityksen tarvetta.

Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Vaaratilanteista tulee tehdä ilmoitus (Keusoten WPro-järjestelmään), tämä tapahtuu siten, että perhehoitaja ilmoittaa vaaratilanteesta Pihlajaan omalle vastuutyöntekijälleen, joka kirjaa ilmoituksen järjestelmään. Perhehoitaja ilmoittaa asiasta myös lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Ilmoitukset käsitellään Keusoten prosessin mukaisesti ja ne käydään läpi myös Pihlajassa, jolloin toimintaa voidaan kehittää niin, että vaaratilanteita voidaan ehkäistä. Perhehoitaja tekee ilmoituksen lääkkeen mahdollisista haittavaikutuksista lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimeaan (fimea.fi).